

Ympäristöohjelman toteutuminen vuonna 2020

Ympäristöohjelma vuosille 2020-2024 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 16.3.2020 § 20. Ympäristöohjelma sisältää strategisia tavoitteita ja yksittäisiä toimenpiteitä, joiden toteutumista arvioidaan tässä koosteessa. Kuvaus vuonna 2020 toteutuneista toimenpiteistä (mustalla) on kunkin ympäristöohjelmaan kirjatun toimenpiteen (sinisellä) alla.

Täydellinen lista ympäristöohjelman kaikista toimenpiteistä vuosille 2020-2024 on luettavissa osoitteessa: www.naantali.fi/ymparistooohjelma.

Teema: Ympäristövastuullinen Naantali

Strateginen tavoite:

Naantalin kaupunki toimii ympäristövastuullisesti. Ympäristövastuullinen Naantali toimii myös ilmastoystävällisesti ja kantaa vastuunsa omalta osaltaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen varautumiseksi. Naantalin kaupunki vähentää suunnitelmallisesti kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Ympäristöohjelman toteutuminen vaatii kaupungin koko organisaation sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

Kestävät hankinnat

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Keskeisimmät hankinnat, joissa ympäristövaikutukset ainakin otetaan huomioon tulevan ympäristöohjelman toimikauden 2020-2024 aikana, ovat:

Ajoneuvo- ja työkonehankinnat
Elintarvikehankinnat
Siivousvälineet ja puhdistusaineet
Viestintämateriaalit
Kaupungin toteuttamat rakennushankkeet
Sähköenergia

Velkuan koulu toteutetaan puurakenteisena.

Luonnonmaan perhetalon suunnittelussa on painotettu elinkaariajattelua ja suunnitelmiin on sisällytetty aurinkoenergian tuottaminen.

Henkilökunnalle hankittiin viisi sähköautoa korvaamaan vanhentuneet polttomoottoriautot.

Henkilökunnan sähköautoille toteutettiin viiteen pisteeseen latausasemat.

Elintarvikehankintojen kilpailutuksessa (Turun seutuhankinta) otettiin ympäristövaatimukset huomioon. Tuotteiden ja pakkausten sekä logististen ratkaisujen tulee olla mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia. Tarjottavat tuotteet tulee olla pakattu joko uudelleen käytettäviin, kierrätettäviin tai polttamalla hävitettäviin pakkauksiin/materiaaleihin. PVC:tä tai muita klooripitoisia aineita ei saa käyttää pakkausmateriaaleissa.

Sähköenergian hankinnassa kaupunki pyysi vaihtoehtoiset tarjoukset vapaasta tuotantotavasta ja uusiutuvilla energialähteillä tuotetusta sähköstä. Tekninen lautakunta päätti, että sopimus tehdään uusiutuvilla energialähteillä tuotetusta sähköstä.

Ympäristönäkökulmia otettiin huomioon myös muissa kilpailutuksissa, kuten esimerkiksi pienelektronikan, pesulapalveluiden ja vuokratekstiilien hankinnassa.

Sisäinen hankintatyöryhmä on perustettu ja se kokoontui ensimmäisen kerran 3.12.2020.

Ekologinen rakentaminen

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki huolehtii osaltaan, että rakentaminen on Naantalissa ekologista.

Asuntomessualueen ja Luonnonmaan perhetalon alueen asemakaavoihin ja rakennustapaohjeisiin laadittiin määräyksiä ja ohjeita ekologisiin perusteisiin mm rakennusmateriaaleihin, aurinkoenergian hyödyntämiseen, sähköauton lataukseen, pyöräilyn edistämiseen, tontinkäsittelyyn sekä hulevesien viivyttämiseen kohdistuvien merkinnöin. Hule- ja tulvavesisuunnitteluun on kiinnitetty erityistä huomiota. Tontinmyynnissä ja alueen jatkosuunnittelussa nämä määräykset huomioidaan. Samankaltaisia kaavamääräyksiä hyödynnetään myös muissa tulevaisuudessa asemakaavoissa soveltuvilta osiltaan.

Luonnonmaan perhetalon alueella hyödynnetään alueella sijaitsevan vanhan maankaatopaikan maamassoja alueen melurakenteisiin sekä hyödynnetään kierrätysmateriaaleja alueen liikennealueiden täyttömaana.

Asuntomessualueella on tehty kokeilu monitoimivoimalan tuhkan hyödyntämisestä ruoppausmassojen läjityksen stabilointiin.

Toimenpide: Työmaita varten laaditaan rakentajille ympäristöohjeet.

Asuntomessualueelle on laadittu ohjeistus työmaa-aikaisten jätteiden käsittelyyn sekä hulevesien hallintaan. Tonttien luonnontilaisuuden säilyttämiseen kannustetaan kaavamääräysten lisäksi ohjeistuksella. Maasto ja puusto tulee suojata niiltä osin mitä ei rakenneta. Louhinta ja maantäyttö tulee minimoida mahdollisuuksien mukaan. Kaupunginpuutarhuri katselmoi tontin puuston rakennusvalvonnan aloituskokouksessa.

Viisas liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

Toimenpide: Naantalien kaupunginkirjasto tarjoaa viihtyisän etätyöpisteen kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden käyttöön.

Naantalien pääkirjastoon on rakennettu tila etätyöpisteeksi kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden käyttöön, mutta vuonna 2020 tila on ollut pääkirjaston 2. kerroksen väistötilana. Tila vapautuu suunniteltuun käyttöön syksyllä 2021.

Toimenpide: Kaupunki kehittää edelleen polkupyöräpysäköintiä joukkoliikennepysäkkien lähellä.

Nuhjalantien pysäkkien yhteyteen rakennettiin erillinen alue pyöräpysäköintiin.

Varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki turvaa ja tarvittaessa kompensoi hiilinielut. Kaupunki selvittää nykyisten hiilinielujen määrän.

Benviroc Oy:ltä tilattiin selvitys kaupungin hiilinielujen nykytilasta. Selvitystä esiteltiin Hinku-tilaisuudessa 5.11.2020 kaupungin päättäjille.

Teema: Vihreän Naantalilun ja puhtaat vedet

Strateginen tavoite: Naantali turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja kääntää luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen sen rikastumiseen vuoteen 2024 mennessä. Naantalilun kaupunki luo aktiivisesti vihreää kaupunkiympäristöä ja turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden edellytykset suojelemalla erilaisia luonnonympäristöjä ja ylläpitämällä ja palauttamalla riittävät viheryhteydet eri luontoalueiden välille. Naantalilun vesistöjen tila paranee vuoteen 2024 mennessä ja on hyvä vuoteen 2027 mennessä.

Luonnonsuojelu ja vieraslajien torjunta

Toimenpide: Kaupunki osallistuu vieraslajien torjuntatyöhön.

Vieraslajien torjuntaa Naantalissa on tehty vuonna 2020 osallistumalla SLL ry:n ViekasLife-hankkeeseen. SLL on raportoinut työnsä tuloksista ympäristönsuojelulle.

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki kartoittaa kaupungin mailla olevat perinnebiotoopit ja laatii niille hoitosuunnitelmat.

Perinnebiotooppien osalta vuoden 2020 aikana haettiin ympäristöministeriöltä Kunta-Helmi -hankerahoitusta yhdessä Valonian ja Varsinais-Suomen muutamien muiden kuntien kanssa. YM:n päätös oli myönteinen. Hankkeen kesto on 2021-2022. Hankkeen avulla kartoitetaan ja hoidetaan kuusi pienialaista kohdetta Naantalissa vuosien 2021 ja 2022 aikana. Loput kaupungin mailla mahdollisesti olevista perinnebiotooppikohteista inventoidaan myöhemmin ympäristöohjelman toimikauden aikana Kunta-Helmi-hankkeesta erikseen.

Puistot ja viheralueet

Toimenpide: Kaupunki tarjoaa viljelylaatikoita asukkaiden, päiväkotien ja koulujen käyttöön.

Päiväkoteissa ja kouluissa on viljelylaatikoita käytössä vaihtelevasti, mutta määrää tulee vielä lisätä.

Itämerihaaste Naantalissa

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupunki selvittää Naantalinaukon kuormituslähteet ja vaikuttavimmat toimenpiteet vesistön tilan parantamiseksi.

Naantalinaukon tilan parantamiseksi tilattiin ensimmäisenä toimenpiteenä Askaistenlahden nykytilan selvitystyö Lounais-Suomen vesi- ja ympäristöyhdistykseltä. Raportti valmistuu alkuvuodesta 2021.

Toimenpide: Kaupunki toteuttaa työmaiden aikaisen hulevesien hallinnan pilottikohteen Naantalin asuntomessualueelle.

Hulevesien hallinnan pilottikohde on toteutettu.

Toimenpide: Kaupunki perustaa Merimaskun Särkäsalmeen septitankkien tyhjennyspisteen.

Särkäsalmen venesataman septiasema rakennettiin.

Teema: Sädehtivä Naantali

Strateginen tavoite: Naantalin kaupunki on esimerkillinen kunta-alan toimija ympäristöasioissa. Kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen ajankohtaista opastusta ja neuvontaa ympäristöasioissa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti erilaisiin paikallisiin ympäristötalkoisiin ja -hankkeisiin ja on osaltaan luomassa samalla myös yhteisöllistä paikalliskulttuuria. Kaupunki tarjoaa pienille ja isommillekin kuntalaisilleen innostavaa ja vaikuttavaa ympäristökasvatusta. Kaupunki tiedottaa näkyvästi ympäristöohjelman toimenpiteistä ja niissä onnistumisista. Kaupunki jakaa kokemuksiaan myös alueellisesti ja valtakunnallisesti ja parantaa samalla omaa ympäristöosaamistaan muiden onnistumisista oppien ja ollen näin tiedollisestikin resurssiviisas toimija.

Viestintä

Toimenpide: Kaupunki viestii näkyvästi positiivisin tavoin ajankohtaisista ympäristöasioista.

Positiiviseen ympäristöviestintään liittyen ympäristöohjelmasta laadittiin visuaalisesti kaunis esite sekä paperisena että sähköisenä julkaisuna.

Positiivista ympäristöviestintää toteutettiin tilaamalla muutama pörräiskyltti viheryksikön maastoon asennettavaksi kaupungin sellaisiin viheralueisiin, joissa niittotyöt siirrettiin loppukesään pölyttäjien huomioon ottamiseksi. Samoin viestittiin kaupungin kotisivuilla, että asukkaat voivat hakea kaupungintalolta pörräistarran oman tonttinsa kylkeen kiinnitettäväksi. Kylttien ja tarran tekstinä oli: "Pörräiset työssä. Täällä on pölyttäjien buffet!"

Ympäristökasvatus

Ympäristöohjelman kärkitoimenpide: Kaupungin koulut ja päiväkodit kasvattavat lapsia ymmärtämään, arvostamaan ja suojelemaan ympäröivää luontoa ja antavat perustan hyvän luontosuhteen syntymiselle.

Toimenpide on osa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmaa ja toteutuu suunnitelmallisesti ikäkaudet huomioiden.

Toimenpide: Naantalin opiston luento- ja kurssitarjonnassa pidetään mukana ympäristöteemaa.

Naantalin opiston yleisluennoissa on pidetty mukana ympäristöteemaa. Määrää voidaan vielä lisätä.

Yhteistyö

Ympäristövastuullista toimintaa tukeva tavoite: Kaupunki edistää toimillaan paikallista talkookulttuuria.

Talkookulttuurin edistämiseksi Naantalin saariston eri yhdistysten ja kaupungin ympäristönsuojelun kesken pidettiin keskustelutilaisuus 20.8.2020 Varsin Hyvä ry:n koolle kutsumana. Tilaisuudessa pohdittiin yhteistyömahdollisuuksia kaupungin ja paikallisten yhdistysten välillä kaupungin ympäristöohjelman edistämiseksi.